

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระบบการพัฒนาสังคมของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งหมด จำนวน 6 แห่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งต่างๆ คือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกองตำบล 1 คน รวม 6 คน รองนายกองตำบล 2 คน รวม 12 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 166 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 143 คน รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 327 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มาช่วยประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และใช้ค่าสถิติ t-test และ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรตาม ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากร จำนวน 295 คน พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.71 จำแนกตามอายุส่วนใหญ่มีอายุ 31 ปี ถึง 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.59 จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวช. คิดเป็นร้อยละ 57.62 จำแนกตามตำแหน่งงานส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 48.48 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในตำบลส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในตำบล 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.66 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม คิดเป็นร้อยละ 57.97

2. ระดับระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ในด้านระดับระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีระบบการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านของระบบการพัฒนาสังคม พบว่า มีระบบการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก คือ มีระบบการพัฒนาสังคมตามระบบการศึกษาที่สูงที่สุด ระบบการพัฒนาสังคมรองลงมา คือ ระบบการพัฒนาสังคมตามระบบเศรษฐกิจ พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระบบการพัฒนาสังคมตามระบบความเชื่อและการปฏิบัติทางศีลธรรม พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย คือ ระบบการพัฒนาสังคมตามระบบการเมืองการปกครอง ระบบการพัฒนาสังคมตามระบบครอบครัว

3. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในตำบล ประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้าน และการได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม กับตัวแปรตาม คือ ระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิธีการทดสอบค่า t-test และ F-test โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับไม่เกิน 0.05 ปรากฏว่า พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีผลต่อระบบการพัฒนาสังคมของ

องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .00 4) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่งงาน ปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน 5) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในตำบล ปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานอยู่ในตำบลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .00 6) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีผลต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้าน ปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้านแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน 7) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระดับ ปรากฏว่า ในภาพรวมประชากรที่มีการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระดับแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับระบบการพัฒนาระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อระบบการพัฒนาสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จากการวิจัยพบว่า ระบบครอบครัว มีระบบการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยข้อที่ 9 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมมีความกตัญญูรู้คุณต่อบุพการีและข้อที่ 6 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอบรมพัฒนาคุ้มครองให้มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย” พบว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันวางรากฐานแนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” สาธารณและเป็นที่ยอมรับของประชาชน และความต้องการให้เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเร็ว นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการเป็นประชาธิปไตย และระดับธรรมาภิบาลที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการเพิ่มระดับการพัฒนาประเทศของสังคมไทยไปด้วย แต่ด้วยวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ทำให้สังคมไทยมีลักษณะเป็น “ประชาธิปไตยอุปถัมภ์” และ “ทุนนิยมอภิสิทธิ์” เพราะภาครัฐ ภาคเอกชนบางประการ เช่น ปรับระบบวัฒนธรรมอุปถัมภ์ให้สอดคล้องกับภาพโลกปัจจุบัน โดยคงวัฒนธรรมที่ดี เช่น การให้ความกตัญญู ความเคารพผู้ใหญ่-ผู้น้อยเอาไว้ในความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือปฏิรูปภาคธุรกิจเอกชนให้โปร่งใส และถูกต้องเป็นธรรมขึ้น โดยการลดการผูกขาดเร่งการแข่งขันที่เป็นธรรม และคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

ระบบการศึกษา มีระบบการพัฒนาสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมสูงที่สุด ระบบการพัฒนาสังคมรองลงมา คือ ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมรู้จักใช้ความรู้ในการรักษาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมใช้ความรู้ในการประกอบสัมมาอาชีพจะสามารถพึ่งตนเองและเลี้ยงดูครอบครัวได้ และท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมได้ฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร สมปราชญ์ และคณะ (2549, หน้า 53-54) ศึกษาวิจัยเรื่องระบบการพัฒนาท้องถิ่นสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะ อบต.ในเขตสี่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ขอนแก่น อุดรธานี อุบลราชธานี และนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า

1. การร่วมคิดร่วมทำของท้องถิ่น คือร่วมวางแผนและร่วมรับผลประโยชน์ถึงร้อยละ 75 ของ อบต. ทั้งหมด

2. การบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพ พบว่า อบต. ส่วนใหญ่พยายามนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการถึงร้อยละ 71.25 และยังมีข้อสังเกตว่า อบต. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการศึกษาดูงานองค์การที่ดีเด่น มีการนำเอาหลักการเทียบเคียงสมรรถนะมาพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของตนเอง

3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม อบต. ส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และความต้องการของท้องถิ่น และสังคม

4. การสร้างแรงจูงใจ มี อบต. จำนวนครึ่งหนึ่งมีการจูงใจพนักงานและสมาชิกให้ทุ่มเทกับการปฏิบัติงานพัฒนาสังคม โดยมีสวัสดิการตอบแทน มีจำนวนถึงร้อยละ 61.25 ที่มีโครงการและภารกิจที่ดึงดูดชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

5. การทำงานเป็นทีม อบต. มากกว่าครึ่งหนึ่งมีการทำงานเป็นทีม มีการกระตุ้นให้ใช้ศักยภาพของแต่ละบุคคลและใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาสังคม คิดเป็นร้อยละ 52.50

6. การบริหารที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ มี อบต. ร้อยละ 51.25 ที่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ และจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาท้องถิ่นสังคม โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ขององค์กร

ระบบเศรษฐกิจ มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมระบบบมเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพสูงสุด ระบบการพัฒนาและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในสังคมมีการรวมกลุ่มในรูปกลุ่มอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, หน้า 230-238) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การศึกษา ระบบการพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ระบบการพัฒนาสังคมมีสองระบบ คือระบบการพัฒนาสังคมในชุมชนให้เป็นไปตามทฤษฎีการพึ่งตนเอง และเศรษฐกิจพอเพียง และระบบการพัฒนาที่มุ่งให้เป็นตามมาตรฐานสากลโลก ตามทฤษฎีความทันสมัย ระบบการพัฒนาสังคมแบบแรกยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเองและร่วมกันคิดร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนระบบการพัฒนาแบบหลังได้รับอิทธิพลจากกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมโลก อันเป็นกระแสหลักของการพัฒนาในปัจจุบันระดับมหภาค ซึ่งผลกระทบให้สังคมอ่อนแอไม่เป็นปึกแผ่นมั่นคง และสร้างภาระหนี้สินแก่ประชาชนค่อนข้างมาก ระบบการพัฒนาสังคมทั้งสองระบบได้รับการยอมรับและปฏิบัติในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กระบวนการการพัฒนาสังคมมีการดำเนินการตามขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่จุดประกายความคิด การ

ระดมความคิดเห็นของทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำงานประสาน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำถังคนให้เหมาะสม การเริ่มต้นดำเนินงานจนถึงเป้าหมายและการประเมินผลลัพธ์ ในบางชุมชนมีการก้าวกระโดดข้ามขั้นตอนแรกๆ โดยเป็นไปตามสภาพการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชนก่อนและในบางชุมชนกระบวนการพัฒนามีลำดับขั้นตอนเหมือนกับกระบวนการที่เรียกชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ประชาสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนา การทำแผนแม่บทชุมชน การพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง และกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวม

ระบบการเมืองการปกครอง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกฐนระเบียบที่มีความชอบธรรม ยุติธรรม และมีประโยชน์ตามความต้องการของประชาชนสูงที่สุด ระบบการพัฒนาสังคมและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล รั้งสิมันตุชาติ (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้สภาตำบลถูกยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 6,397 แห่งเมื่อ พ.ศ. 2540 ทำให้การรวมอำนาจบริหาร การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจที่รวมอยู่ที่ศูนย์กลางได้กระจายไปสู่ท้องถิ่น แต่ในเวลาต่อมาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายได้น้อยสำนักงานหลายแห่งได้รับโอนมาจากสภาตำบล คับแคบ ไม่เป็นสัดส่วน อีกทั้งยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปฏิบัติงาน บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการน้อยเมื่อเวลาปฏิบัติงานมักมีความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้การปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามบทบาทและหน้าที่ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา ยังไม่เหมาะสมเพราะยังใช้โครงสร้างเดิมที่มีกำนันเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง ทำให้ในบางหน่วยงานกำนันจะไม่กระตือรือร้นเพราะรอวันหมดวาระ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ปฏิบัติหน้าที่บทบาทได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากและตามความจำเป็น โดยเฉพาะการจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่ขาดแคลน เช่น โทรศัพท์ รถยนต์ และเครื่องกระจายเสียง จนกระทั่งองค์กรนั้นเกิดความเข้มแข็งสามารถสร้างรายได้เลี้ยงตัวเอง ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสัมฤทธิ์ผลสมดังเจตนารมณ์ของประชาชนทั้งชาติ ควรส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง กฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่าง

ประชาชนกับผู้ปฏิบัติงานอีกทั้งควรสอดส่องดูแลในเรื่องการปฏิบัติงานให้ครบถ้วนตามบทบาท และหน้าที่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนทำอาชีพหลากหลาย และผลผลิตที่ได้จากการส่งเสริมอาชีพ นั้นออกสู่ตลาดภายนอก โดยให้ห้องค้การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวประสานงานด้านการตลาด จน ทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดภายนอกจนถึงระดับสากล เพื่อเสริมในด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติอีก ทางหนึ่งด้วย

ระบบความเชื่อและการปฏิบัติทางศีลธรรม มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนการบูรณะ ซ่อมแซม บำรุงรักษา โบราณสถาน สถาปัตยกรรม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสูงสุด ระบบการพัฒนาสังคม รongลงมา คือ ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนา ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกในสังคม นำคำสอนของศาสนาไป ช่วยในการกล่อมเกล่าให้สมาชิกในสังคมเป็นคนดี และท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกใน สังคมรู้จักกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ และประเพณีต่างๆ ในสังคมรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, หน้า 230-238) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การศึกษากระบวนการพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์” ผลการศึกษา พบว่า ระบบการพัฒนาสังคมมีสองระบบ คือระบบการพัฒนาสังคมในชุมชนให้เป็นไปตามทฤษฎี การพึ่งตนเอง และเศรษฐกิจพอเพียง และระบบการพัฒนาที่มุ่งให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลโลก ตาม ทฤษฎีความทันสมัย ระบบการพัฒนาสังคมแบบแรกยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการ พึ่งตนเองและร่วมกันคิดร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนระบบการพัฒนาแบบหลังได้รับอิทธิพลจาก กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมโลก อันเป็นกระแสหลักของการพัฒนาในปัจจุบันระดับมหภาค ซึ่งผลกระทบให้สังคมอ่อนแอไม่เป็นปึกแผ่นมั่นคง และสร้างภาระหนี้สินแก่ประชาชน ค่อนข้างมาก ระบบการพัฒนาสังคมทั้งสองระบบได้รับการยอมรับและปฏิบัติในระดับที่ไม่ แตกต่างกันมากนัก กระบวนการการพัฒนาสังคมมีการดำเนินการตามขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่จุด ประกายความคิด การระดมความคิดเห็นของทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการ กำหนดวัตถุประสงค์ การทำงานประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดกำลังคนให้เหมาะสม การ เริ่มต้นดำเนินงานจนถึงเป้าหมายและการประเมินผลลัพท์ ในบางชุมชนมีการก้าวกระโดดข้าม ขั้นตอนแรกๆ โดยเป็นไปตามสภาพการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชนก่อนและในบางชุมชน กระบวนการพัฒนามีลำดับขั้นตอนเหมือนกับกระบวนการที่เรียกชื่อต่างๆ กัน เช่น ประชาสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนา การทำแผนแม่บทชุมชน การพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง และ กระบวนการพัฒนาแบบองค์รวม

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการพัฒนาสังคมของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จากการวิจัย พบว่า เพศ ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับระบบการพัฒนาสังคมของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กล่าว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในตำบล ประสบการณ์การทำงานในตำบลหรือหมู่บ้าน การได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีผลเกี่ยวกับระดับระบบการพัฒนาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ นคร สุวนิช (2541) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่ง ของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยรายได้ต่อเดือนของผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมอันประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมอันประกอบด้วยการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมอันประกอบด้วย การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจัยทางภาวะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน เข้าใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลประโยชน์แอบแฝง ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการภายในหมู่บ้าน ปัญหาเรื่องผู้นำท้องถิ่นเองขาดความรู้ความเข้าใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากตนเองมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ ด้านระบบครอบครัว มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับน้อยหรือขาดความตระหนักในการให้ความสำคัญของความผูกพันในครอบครัวหรือเครือญาติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรหาวิธีในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคม ด้านระบบครอบครัว สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้สูงขึ้น เพื่อให้เกิดความรักความผูกพัน ความเอื้ออาทรต่อกัน เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมมีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวทำหน้าที่อบรมสมาชิกที่เกิดขึ้นใหม่ให้รู้จักและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ดีของสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมรู้จักอดออม และรู้จักการใช้สอยเงินอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเตรียมตัวของคู่สมรสให้มีความพร้อมก่อนจะมีครอบครัว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดีในสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 จากการวิจัยพบว่า ระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ ด้านระบบการเมืองการปกครอง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย แสดงว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุน และจัดให้มีการเพิ่มความรู้ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคม ด้านระบบการเมืองการปกครอง เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกฎระเบียบที่มีความชอบธรรม ยุติธรรม และมีประโยชน์ตามความต้องการของประชาชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการบริหารงานตามหลักนิติรัฐ (การปกครองโดยใช้กฎหมาย) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความโปร่งใส สัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการจัดการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนเอง ปลูกฝังทัศนคติให้คนในชุมชนรักหวงแหนและเกิดความภาคภูมิใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยระบบการพัฒนาท้องถิ่นของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ และ จังหวัดอื่น นอกเหนือจากอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงตัวชี้วัดระบบการพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ชัดเจน และครอบคลุม เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชน ได้อย่างแท้จริง

2.3 เพื่อที่จะให้การอภิปรายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าจะมีการ ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบ ถึงรายละเอียดระดับระบบพัฒนาสังคม ให้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี